

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ สัจธรรม เห็นใหม่ สัจจะ ในหลวงท่านสวรรคตไป เราเกิดเป็นมนุษย์
เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเรามีบุญกุศลแล้ว เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่เกิด
มาท่ามกลางแผ่นดินของในหลวงไง ถ้าในหลวงท่านปกครองดูแล ถ้าท่านปกครองดูแล แต่ความ
ร่มเย็นเป็นสุข บุญคุณนี้เหลือล้นๆ มาก แล้วความยิ่งใหญ่ของท่านนะ ความยิ่งใหญ่ของท่าน ความ
ยิ่งใหญ่นี้มันมาจากไหนละ ความยิ่งใหญ่เนี่ยมันมาจากการกระทำของท่านไง ความยิ่งใหญ่ การ
ปกครองของท่าน ท่านบริหารจัดการของท่าน

โลกนี้มีปัญหา มีปัญหาเพราะความเหลื่อมล้ำ ความเหลื่อมล้ำมันได้ผลประโยชน์เฉพาะ
กระจุกเดียวเท่านั้นแหละ แต่ด้วยความของท่าน เศรษฐกิจพอเพียงๆ เศรษฐกิจพอเพียงให้เราทำมาหากิน เรา
เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้มันน้อยสันโดษ แต่กิเลสตัณหา
ความทะยานอยากมันกระตุ้นให้คนอยากร่ำอยากรวย อยากเอาชนะคะคานกัน ถ้าอยากเอาชนะคะคานก็มี
การแข่งขัน การแข่งขันก็เป็นทุนนิยมไง ถ้าทุนนิยม ใครกำปั้นใหญ่มันก็เอารัดเอาเปรียบไปทั้งนั้นนะ แต่
ท่านเป็นคนขัดขวาง ท่านเป็นตัวยะโยงใจ ยะโยงใจ ลดล้างความเหลื่อมล้ำ ลดล้างความเหลื่อม
ล้ำ ถ้าลดล้างความเหลื่อมล้ำ เศรษฐกิจพอเพียงๆ ใจ ถ้าเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าเศรษฐกิจพอเพียงได้มัน
ต้องอยู่ที่คนที่มีคุณธรรมในหัวใจ ใจ คนที่มีคุณธรรมในหัวใจคือกิเลสมันไม่กระตุ้นจนเกินไป

มันหาอยู่หากินนะ เวลาคนทุกข์คนยาก คนไม่มีอาหารการกินนะ ปัจจัยเครื่องอาศัย ชีวิตนี้แสน
ทุกข์แสนยากมาก แต่ถ้าเขามีปัจจัยเครื่องอาศัยพอ เขาคำรงอาชีพของเขาได้ เขามีความสุขของเขา
ความสุขของเขา แต่การสื่อสาร การโฆษณาประชาสัมพันธ์กระตุ้นๆ กระตุ้นนะ พอกระตุ้นขึ้นไป พอ
กระตุ้น จิตใจของเรามันก็อยากเป็นอย่างนั้นแหละ เห็นไหม คุณภาพชีวิตๆ มันก็เป็นกำปั้นใหญ่ มันก็หลุด
ไป คุณภาพชีวิต ตอนนี้อาหารขยะมันโรยอ้วน คุณภาพชีวิตหรือ

คุณภาพชีวิตของเรา อาหารการกินของเรา ความอยู่ของเราเป็นความจริงทั้งนั้นนะ แต่ในเมื่อ
กำปั้นเราเล็ก กำปั้นใหญ่ๆ ผู้ที่จะมาปะทะกับความเป็นไปของกระแสโลก ถ้ากระแสโลกมันรุนแรง
ขนาดนั้น แล้วท่านปกครองคุ้มครองดูแลไอ้คนโง่ๆ เช่ๆ ไอ้ฮักร้าฮักรวยไปกับเขานั้นนะ อยาก
หมดเนื้อหมดตัว ฮักรวยเร็วๆ โคนเขาหลอกเขากจกขยโอกาสไปนั้นนะ ความเหลื่อมล้ำๆ ไง

เศรษฐกิจพอเพียง ความยิ่งใหญ่ของท่าน ความยิ่งใหญ่ของท่านนะ แม้แต่ยูเอ็นต้องยื่นไว้ว่าลัย ยู
เอ็นมันเป็นร้อยกว่าประเทศทั่วโลกยื่นไว้ว่าลัยกับมหาบุรุษผู้หนึ่ง นี่คือการยิ่งใหญ่ เจ้าหน้าที่รัฐ
ต่างๆ เขาไว้ว่าลัยๆ ความยิ่งใหญ่นี้มันเกิดมาจากไหนละ เกิดมาจากอำนาจวาสนาของท่าน อำนาจวาสนา
ของท่านนะ ท่านสร้างสมของท่านมา ท่านทำของท่านมา ไง

สิ่งที่มันจะยิ่งใหญ่ มันยิ่งใหญ่ ไม่มีใครบันดาลให้ ไม่มีใครให้ พระพุทธศาสนาสอนอย่างนั้น
พระพุทธศาสนาสอนทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ผู้ที่ทำคุณงามความดี ความดีต้องเป็นความดีนะ แต่ความดี
จะทำในถ้ำ ทำในบาดาล จะทำที่ไหนมันก็คือความดี ไง ความดีของท่าน ความดีไม่ต้องอวดใคร ไง ความดี
ไม่ต้องประกาศ ไม่ต้องโฆษณา ไง ความดีที่ท่านกระทำของท่าน ความดีล้วนๆ ไง ถ้าความดีอันนั้น ดูลิ
สิ่งที่เป็นคุณงามความดี ความยิ่งใหญ่มันยิ่งใหญ่ตรงนั้น ไง มันยิ่งใหญ่ที่มันไม่ใช้การโฆษณา
ประชาสัมพันธ์อวดอ้างว่าเป็นคนดี ไง อวดอ้างว่าคนดี คนดีเฉพาะกลุ่มของเขา ไง

แต่ถ้ามันความดีของธรรม ความดีของธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดง
ธรรมๆ พอพระอาทิตย์ขึ้น แสงนั้นไม่ลำเอียง แสงสว่างไม่เคยลำเอียงเข้าบ้านใคร ไม่เข้าบ้านใคร แสงสว่าง
ไปเสมอภาคหมด ความยิ่งใหญ่มันยิ่งใหญ่ตรงนี้ ไง ยิ่งใหญ่อยู่ที่คุณธรรมของท่าน ไง ถ้าคุณธรรมของท่าน
เห็นไหม

ทุกคนบอก ทุกคนบอกเลยนะ ถ้าเสียสละได้จะขอตายแทน ไง ขอให้ท่านอยู่ๆ ทุกคนคิดอย่าง
นั้นเพราะคิดว่าคนดีอยากอยู่กับคนดี อยากได้ผู้บริหารที่ดีตลอดต่อเนื่องกันไป แต่สัจจะความจริง
นี้ ไง มันเป็นสัจจะ นี้ ไง เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เธอจะมีธรรมเป็นที่
พึ่งเกิด มีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด”

เราเป็นชาวพุทธใช่ไหม ชาวพุทธสอนถึงการเวียนว่ายตายเกิดใช่ไหม คนเวียนว่ายตายเกิด ถึงเวลาแล้วมันก็ต้องดับขันธุ์ไปเป็นเรื่องธรรมดา แต่การดับขันธุ์เป็นเรื่องธรรมดา มันดับขันธุ์เป็นเรื่องธรรมดาในสายตาของพระอัญญาโกณฑัญญะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม ดวงตาเห็นธรรมอันนั้นนะกิเลสมันตาย สิ่งที่ตั้งอยู่ในใจ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา มันชักมันฟอกออกเป็นธรรมดาไป แต่ในผลของวิญญูะ ในการเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์เราไง มนุษย์เราเกิดมามันก็ต้องตั้งอยู่แล้วก็ดับไปเป็นเรื่องธรรมดาไป ถ้าเป็นเรื่องธรรมดา เราศึกษาธรรมๆ มา ทุกคนก็พูด ทุกคนก็เข้าใจ ทุกคนก็เข้าใจว่าคนเกิดมาแล้วต้องตายหมดๆ แต่ทุกคนก็ไม่อยากให้ท่านเสีย ทุกคนก็อยากให้ท่านอยู่คำฟ้า ทุกคนก็อยากให้ท่านบริหารจัดการ ด้วยความรักความผูกพัน เพราะความดีของท่าน เพราะความดีๆ ทั้งนั้นนะ นี่คุณงามความดีไง ถ้าคุณงามความดีนั้นเกิดขึ้น เราถึงมีความผูกพัน

นี่ไง คูสิ พระเจ้าอโศกมหาราช เวลาขกกองทัพไปแคว้นแคว้นเพื่อความเป็นจักรพรรดิ ได้หมดแหละ แต่เห็นการฆ่าการฟันแล้วท่านสลดใจของท่านนะ สุดท้ายแล้วท่านเผยแผ่โดยธรรมไง ให้ประเทศแคว้นแคว้นใดก็แล้วแต่ ให้ผู้ปกครองเป็นคนดี ให้ต่างๆ เผยแผ่โดยธรรมๆ โอ๊ย! มันสงบมันร่มเย็น มันไปเต็มที่แล้ว มันไปเต็มที มันยังยืนใจ

นี่ก็เหมือนกัน คุณงามความดีของท่านบังคับเราหรือ ท่านบังคับให้เรารักท่านไหม ท่านบังคับให้เราระลึกถึงท่านไหม ท่านไม่ได้บังคับเลย แต่ท่านทำความดีของท่าน ท่านทำความดีของท่าน ความดีของผู้ใหญ่นะ แล้วเวลาทำความดีของผู้ใหญ่ เวลากระแสนโลก ลมทางการเมืองมันพัดเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ถ้ามันพัดเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยอำนาจาสนาบาารมีนะ ท่านถึงพาให้เรารอดจากปากเหยี่ยวปากกามา

เราพูดบ่อย เพราะเราบวชใหม่ๆ เราไปทางอีสาน เราไปเห็นพวกคนป่า คุณกันมาอะไรมา เห็นมาตลอด เห็นมาตลอดนะ เห็นเรื่องอย่างนี้มาตลอดใช่ไหม แล้วถ้าเห็นเรื่องอย่างนี้มาตลอด สิ่งที่คุณจะพาชาติรอดจากความกระทบกระทั่ง พาชาติรอด ลมการเมืองมันเปลี่ยนแปลงไปตลอดนะ แล้วลมการเมืองเปลี่ยนแปลงตลอด คนที่ไม่มีอำนาจาสนาพาหลบอย่างนี้ไม่ได้

เราไปทางอีสานนะ เวลาพวกคนที่อพยพมานะ อพยพจากลาว เราบอกว่า ทำไมเมืองลาว
ไอ้โฮ! อากาศมันบริสุทธิ์ มันน่าอยู่ทั้งนั้นเลย

เขาบอกว่าเขาไม่อยู่หรอก เพราะอะไร เพราะสมัยเป็นเมืองขึ้นเขาเก็บภาษีที่อยู่อาศัย

บ้านของเราแท้ๆ บ้านของเราแท้ๆ เราต้องจ่ายเงินอยู่ในบ้านของเราแล้วเขาอพยพกันข้าม
มา อพยพจากลาว อพยพมาทางอีสาน ทางอีสานเต็มไปด้วยคนนะ ทั้งเวียดนาม ทั้งกัมพูชา ทั้งอะไร เขา
อพยพมาๆ มองอย่างนี้แล้วมันสะเทือนใจมาก

คนที่จะพาชาติรอดๆ แล้วการกระทำอย่างนั้นท่านทำเพื่อใคร ทำเพื่อใคร ท่านทำอะไร แต่
เราไม่เห็นคุณงามความดีเลยหรือ ยูเอ็นมันยืนไว้อาลัยนะ เราจะบอกว่าคนทั้งโลกยืนขึ้นแล้วเคารพ นี่
พูดถึงคุณงามความดีๆ ใจ แต่ของเรา เราก็ดำดีของเรา เราก็ดูกพันของเรา แต่มันดีจริงๆ มันเป็นคนดี
ที่มันดีในตัวเองไง ถ้าในตัวเองนะ

การปกครอง คุณธิ เรื่องความเหลื่อมล้ำสำคัญมาก แต่ธรรมดาใช้ไหม ประเทศชาติก็ต้องเจริญ
ใช้ไหม ความเจริญนั้นมันก็ต้องด้วยความเป็นธรรมๆ ฉะนั้น ความเป็นธรรมอันนี้ ถ้าพูดถึงความเป็น
ธรรม ที่นี้คนถ้าเสียประโยชน์ก็ว่าผิด ถ้าคนได้ประโยชน์มันก็ว่าถูก แต่สิ่งที่ได้ประโยชน์และไม่ได้
ประโยชน์ เราถอยออกมาแล้วใช้เวลาพิสูจน์ใจ ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน ชีวิตคนคนหนึ่ง
นะ ชีวิตคนคนหนึ่ง เราคบกันใหม่ๆ เราก็ดำดีทั้งนั้นนะ วันเวลามันเปลี่ยนแปลงไป นิสัญญามัน
เปลี่ยนแปลงไปหมด ถ้านิสัยเปลี่ยนแปลงไปหมดเพราะว่าเขาไม่มีจุดยืนของเขาไง

ถ้ามีจุดยืนของเขา คุณธิ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกเราชาวพุทธๆ เรา
ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราอยากเป็นนะ เราอยากได้วิมุตติสุขๆ สุขเหนือ
โลก สิ่งที่เป็นโลกๆ สุขเวทนา ทุกขเวทนา ทุกคนได้สัมผัสทั้งนั้นนะ แต่สิ่งที่เหนือโลกๆ มันเหนือโลกที่
ไหนละเวลาเหนือโลกขึ้นมา

เราเกิดมานะ เราเป็นญาติกันโดยธรรมนะ เราเกิดมาเรามีชีวิต เรามีปากมีท้องเหมือนกัน เรา
เป็นญาติกันโดยธรรมๆ เราเป็นญาติที่เป็นพี่น้องกันหมดเพราะเราเสมอภาคกันด้วยปากด้วยท้อง คำ
ว่า “เสมอภาคด้วยปากด้วยท้อง” สิ่งที่มีความบีบคั้นในหัวใจของเรา สิ่งนี้ทุกขเวทนา สุขเวทนา สิ่งที่เป็น
เวทนาๆ สิ่งที่ยึดมั่นจะมาเป็นเหนือโลกๆ เราจะบอกว่ามันเสมอภาคไป

คนเกิดมา คนเกิดมามีกายกับใจเหมือนกันทุกๆ คน ให้อะไรเรื่องความมั่งมีศรีสุข เรื่องอวดดีอวด
แคลนมันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ ถ้าเวรกรรมของสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เวร
ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร สิ่งใดที่มันเกิดขึ้นมันกระทบกระทั่งหัวใจของเรา เรามีสติปัญญาของเรา
เรามีสติยับยั้งไว้ เจ็บปวดใหม่ เจ็บ ทำไมจะไม่เจ็บปวด เรื่องในหัวใจ สิ่งกระทบ ทำไมไม่เจ็บปวด แต่
ความเจ็บปวดของคน ถ้าคนมีสติปัญญามากขึ้นมันก็ยับยั้งของมันได้ใช่ไหม แต่คนที่สติอ่อน สิ่งใดที่
กระทบมันก็ออกไป สิ่งนี้ๆ สิ่งที่ว่าเราเสมอกันโดยธรรมๆ คือมันสิทธิ มีโอกาส วิมุตติสุข สุขจริงๆ

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนา คู่มือ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่ลงอุโบสถอยู่ แม้แต่กษัตริย์มา ราชามา ยกเว้นได้ไง เพราะอะไร เพราะว่า
ท่านมีอำนาจ ท่านปกครองของท่าน

ถ้าพูดโดยปกตินะ เวลาลงอุโบสถลุกไม่ได้ ลูกเป็นอาบัติปาจิตตีย์ทันทีเลย ทำสังฆกรรมอยู่
สังฆกรรมนั้นยังไม่จบสิ้น ลุกไม่ได้ เว้นไว้แต่ราชา มา ถ้าราชา โดยการปกครองด้วยความเป็น
ธรรมๆ ถ้าสังฆกรรมอันนี้มันเข้าถึงหัวใจของผู้ปกครอง หัวใจของสัตว์โลก มันอยู่กันด้วยความร่มเย็น
เป็นสุขทั้งนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เพราะมันมีผลเวรผลกรรมกันมาไง ถ้า
บอกว่าเราเสมอกันโดยธรรม เสมอกันๆ กัน แต่มันไม่เสมอกันที่กรรมเก่ากรรมใหม่ มันไม่
เสมอกันกับการสร้างสมบุญญาธิการมาไง จิตนิสัยๆ พันธุกรรมของจิตๆ จิตนี้มันได้ตัดแต่งมา มัน
ได้มีความคิดอย่างนี้มา มันฝังรากความคิดนี้มา จิตที่มันตัดแต่งมาดี พระโพธิสัตว์ๆ ๔ อสงไขย ๘
อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านสร้างแต่คุณงามความดีของท่านมา ท่านสร้างแต่คุณงามความดีของท่านมา
จนถึงที่สุดท่านมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ

คู่มือ พระศรีอริยเมตไตรยก็ต้องมาเกิดเป็นพระศรีอริยเมตไตรยเพราะท่านสร้างของท่านมา
ถ้าท่านสร้างของท่านมา มุมมองความคิดรู้สึกอันนี้มันจะบอกๆ ตั้งแต่พระพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วมัน
จะบอกๆ ไปตลอด แต่ถ้าพระพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่าท่าน
เคยตกนรก คนเราเวลาสิ่งมันบีบคั้น ที่ความเจ็บช้ำน้ำใจ ถ้าไม่มีสติยับยั้งมันก็ทำตอบโต้ ทำตอบโต้มัน

ก็มีเวรมีกรรมไง ก็เลยผูกมัดให้สร้างกรรม เวลาทำขึ้นมา จิตเป็นคนทำ ทำเสร็จแล้ววิบากมันตกอยู่ที่จิตนี่ไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาที่มันเจ็บช้ำน้ำใจๆ มันเจ็บปวดๆ เจ็บปวดมันก็มีผลมา มันต้องมีที่มาที่ไป มันมีผลกระทบมา แต่ที่มันกระทบมา ทางวิทยาศาสตร์เราก็ต้องได้ตอบเพื่อความเสมอภาคไง แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นะ สิ่งนั้นมันมีเหตุมีผลสิ สิ่งนั้นมันมีการกระทำมา เราทำไป เราเสวยกรรม เราพยายามอยู่กับกรรม เราใช้ปัญญาไง ระวังๆ ระวังอย่าเผลอระวังด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรม สิ่งใดที่เกิดขึ้น แต่เรามีสติปัญญาแก้ไข เราแก้ไขมันถูกต้องดังมทั้งนั้นนะ

มีคนมาถามปัญหาบ่อยว่า เขาเป็นเจ้าหนี้ เจ้าหนี้จะไม่ทวงหนี้ ยกให้เขาเลยหรือ

เราบอกว่าเราก็ต้องทำสุดความสามารถของเรา แต่ถ้ามันสุดความสามารถแล้วไม่ได้มันก็จบไป นี่บอกว่ายกให้เขาๆ มันไม่มีหรอก เราต้องทำด้วยวิทยาศาสตร์ ด้วยความปัจจุบัน ด้วยความเสมอภาค ด้วยผลทางกฎหมาย ด้วยผลการกระทำจนถึงที่สุด กรรมมันจะให้ผลตรงนั้นนะ จนถึงที่สุดสุดวิสัย สิ่งที่ไม่ได้มันนั่นแหละคือกรรม แต่ถ้าสิ่งที่มันแก้ไขได้ๆ นะ ใครจะไปงอมืองอเท้าใช้ไหม เราก็ต้องทำของเราเต็มที่ใช้ไหม แต่เรามีคุณธรรมในใจไหม เรามีธรรมในใจ มันไม่ทำให้เราทุกข์ยากจนเกินไปไหม

ฉะนั้น ความเจ็บช้ำน้ำใจอย่างนี้มันมีสติมีปัญญารักษา ธรรมโอสธๆ ใจ แล้วมันได้ผลคืออะไร ผลของมันคือระวัง ระวังเวรกรรมที่ต่อเนื่อง ระวังกรรมที่มันจะเกิดต่อเนื่องกันไปไง มันระวังสิ่งนั้น แต่เราก็สร้างคุณงามความดีของเราไปไง นี่พันธุกรรมของจิตๆ ใจ ถ้าจิตมันมีสติปัญญามันแก้ไขอย่างนี้ได้ไหม

แต่ถ้ามันไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่ได้สร้างสมขึ้นมา ไม่ได้สร้างสมขึ้นมาอย่างที่ว่าพระโพธิสัตว์ๆ เคยตกนรก เคยตกนรกคือไปทำผิดพลาดไป มันระวังไม่ได้ มันมีสติเท่าทันอันนั้นไม่ได้ มันก็ทำสิ่งนั้นไปๆ ทำแล้วมันต้องให้ผลทั้งนั้นนะ การกระทำไง

เวลาเราเกิดสิ่งใดขึ้นมาเราจะน้อยเนื้อต่ำใจ เสียใจทั้งนั้นนะ เสียใจหมดเลย ทำดีไม่ได้ดี...เราทำมาทั้งนั้น อย่างเช่นพระสงฆ์เขาจำวัดบ้านทั่วเมืองเลย ก็เราไปโต้แย้งเขา ทำไมเขาจะไม่จำ เออ! ก็

กูทำมา เราทำของเรา มา ใครจะติฉินนินทาอย่างไร สาธุ! สำหรับเรานะ เอ! ก็เราทำมา ก็เราไปได้แย้ง เขา มันก็เรื่องธรรมดา ที่นี้คนที่เขาได้ยืนได้ฟังเขาก็ทนไม่ได้ นี่ไง ก็เราทำมา เราทำ

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำกรรมดีมา มันก็ได้ผลดี ทำกรรมชั่วมา มันก็ผลชั่ว แต่เราทำคุณงามความดีๆ แต่คุณงามความดีในสังคมอย่างใด สังคมที่มันมีความเห็นที่แตกต่าง แล้วเราไปชี้ถูกชี้ผิด แล้วในสังคมอย่างนั้นเขาจะได้แย้งมา มันก็เป็นมุมมองของเขา แต่เราก็มองว่าเราก็อำนาจว่าทำดีเนาะ ธรรมดีนี้เป็นมูลนิธินะ มูลนิธิธรรมดี

เรารู้ว่าเราทำดีๆ เพราะเราทำด้วยสติปัญญาของเราไง มันถูกหรือผิดใจ เวลามันพิสูจน์กัน แต่พอทำไปแล้วเขาก็โต้แย้งเพราะขัดผลประโยชน์ของเขา ถ้าขัดผลประโยชน์ของเขา นี่ไง ระวังๆ เวรย่อมนะ ระวังด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมกับใคร แต่เรามีสติปัญญาของเรา เราก็อำนาจของเราไปถ้าจะทำนะ

ถ้าไม่ทำอะไรเลย คนที่ไม่เคยผิด ไม่ผิดเลยก็คือคนที่ทำอะไรเลย เอ! คนที่จะมีบารมีมันก็ต้องเป็นคนทำ ถ้าคนทำมันก็มีผลกระทบ แต่ผลกระทบนี้ไง แผ่นดินธรรมไง ถ้าแผ่นดินธรรมแล้ว คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ทำสิ่งใดกระทบ ท่านก็เผชิญหน้าทั้งนั้น แล้วเวลาท่านเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม “ภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอโดนโลกธรรมรุมเร้ารุนแรงขนาดไหน ให้เธอดูเรตถาคคเป็นตัวอย่าง ให้ดูเรตถาคคเป็นตัวอย่าง”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมขึ้นมา มันมีลัทธิศาสนาอื่นที่เขาเป็นเจ้าถิ่นอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ไปลบล้างเขาหมดเลย ล้างบาป ไม่มีใครล้างได้ ถ้าล้างบาปได้ ปลาในแม่น้ำเป็นพระอรหันต์หมดแล้ว เพราะมันอยู่ในน้ำ เอ! เอ็งทำอะไรมา ลบล้างหมดเลย แล้วคิดดูสิ ความศรัทธาจะมีไหมละ

ท่านก็โดนผลกระทบๆ ผลกระทบเพราะท่านจะทำงานนะ ท่านปรารถนามารื้อสัตว์ขันธ์แล้ว สัตว์โลกมันโง่งเงาแต่คุณ สัตว์โลกมันเชื่อตามๆ กันมานะ สัตว์โลกให้เขาจงมูกอยู่ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ขันธ์ ก็พยายามให้สติให้ปัญญา เอาสติเอาปัญญาเข้าไปในสมองของมนุษย์ แล้วไอ้สัตว์โลกที่มันโดนเขาครอบงำอยู่ มันก็เชื่ออย่างนั้นๆ ไอ้คนที่ขัดผลประโยชน์มันก็มีผลประโยชน์

นี่พูดถึงว่า “ภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอโค่นโลกธรรมกระทบรุนแรง ให้เธอมองเราเป็นตัวอย่าง ให้เธอมองเราเป็นตัวอย่าง” นี่กระทบรุนแรงๆ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนกลับมาในหลวง เวลาสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผลกระทบมันขนาดไหน ถ้าผลกระทบนะ แต่ท่านก็ยังมีสติยืนหลักการมันอยู่ แก่ความเหลื่อมล้ำไม่ให้เขามาเอาเปรียบ เวลาท่านพูดนะ “ไม่ให้ใครมารังแกประชาชนของกันนะ”

เวลาเราฟังท่านสัมภาษณ์ “ไม่ให้ใครมารังแกประชาชนของกัน ประชาชนของกัน” ท่านพูดอย่างนี้แหละ แล้วเวลาเราตกทุกข์ได้ยาก เราก็จึงฎีกา เขียนเข้าไปได้ทุกคน ใครทุกข์คนจนได้รับการดูแลได้ทุกอย่าง ถ้าใครระลึกถึงท่าน ท่านก็ให้ผลตอบแทน

นี่พูดถึงว่าท่านยิ่งใหญ่เพราะการกระทำของท่าน ถ้าการกระทำของท่าน ท่านเห็นดีเห็นงามทั้งชีวิตนะ แบกชาติไว้ ไอ้ของเราจะทำคุณงามความดีเล็กๆ น้อยๆ แล้วมันทุกข์มันยาก เราแบกอะไร แบกแต่พ่อแต่แม่ แต่เรื่องในบ้านมันก็ปวดหัวแล้ว

ฉะนั้น วันนี้ในหลวงท่านสิ้นไปแล้ว เอาเป็นแบบเอาเป็นอย่าง เอาเป็นคติสอนใจเรา เราเกิดมา สาธุนะ เกิดมา สมณะชีพราหมณ์ ประเทศชาติร่มเย็นเป็นสุข เราถึงได้มีโอกาสประพฤติปฏิบัติกัน เพราะสังคมร่มเย็นเป็นสุข เราถึงมีโอกาสได้ทำงานกัน เพราะสังคมร่มเย็นเป็นสุข เราถึงได้มีหน้าที่การงาน เราไม่ต้องหอบเสื้อผ้าแล้วอพยพหลบหนีภัย หลบไป หนีภัย หนีไปทุกข์ไปยาก ได้มาพึ่งพระโพธิสมภาร สุขขยอๆ ความยิ่งใหญ่อันนี้มันไม่ได้ยิ่งใหญ่ด้วยการแจกเงินไง ถ้าแจกแบงก์ โอ๊ย! คนนี้คนดี ถ้าไม่แจกแบงก์ ไม่ดี แต่นี่ท่านคุ้มครองเราด้วยกฏด้วยกติกากัน คุ้มครองเราด้วยความเป็นธรรม

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นธรรมๆ สาธุนะ เราก็คือเคารพท่าน เราก็คือรักท่าน ฉะนั้น วันนี้วันสำคัญ ขอให้เราได้พูดนิดหนึ่ง แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มนุษย์ทั้งหลาย สัตว์โลกทั้งหลาย แม้จะดื่มน้ำด้วยกะลามะพร้าว แม้จะดื่มน้ำด้วยจอกทองคำ แม้จะมีชีวิตรุ่งเรืองสูงส่งขนาดไหน สุดท้ายต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตายทั้งหมดทั้งสิ้น ฉะนั้น เราจะมีคุณธรรม เราจะมีธรรมเป็นที่พึ่ง ธรรมนั้นจะคุ้มครองเรา ถึงที่สุดแล้วเราก็ต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

การจะบ่ายหน้าไปสู่ความตายทั้งหมดทั้งสิ้น เรามีสมบัติสิ่งใด เรามีคุณธรรมสิ่งใดเป็นสมบัติของเราบ้าง เราต้องเดินทางในวัฏฏะนะ ต้องมีบุญมีกุศล มีสิ่งใดเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยกับชีวิตนี้ไป เรา

จะเวียนว่ายตายเกิดก็ให้เวียนว่ายตายเกิดให้มันไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป จะเชื่อไม่เชื่อนั้นก็เป็นสิทธิ์ของคน แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนแบบนี้ “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด”

เราก็ศึกษาดี ศึกษาธรรมะ ศึกษาให้มันมีคุณธรรมในใจของเรา ถ้าเรามีคุณธรรมในใจของเรามันมีที่พึ่ง มีสติปัญญา เห็นไหม

เสียใจ ใครไม่เสียใจ ของรัก ของที่เราเคารพรักพลัดพรากไป ใครไม่เสียใจ เสียใจทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันมีธรรมเป็นที่พึ่ง เห็นไหม มันเป็นอย่างนี้ สัจจะมันเป็นอย่างนี้ สัจจะมันเป็นอย่างนี้ เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เอวัง